

Kertomus kaivauksesta, jonka dosentti Pirkko-Liisa Lehtosalonen-Hilander suoritti 1.8.-15.8. 1991 Euran Kaunismäen kalmistossa tielaitoksen lunastaman kevyen liikenteen väylän alueella (peruskartta 1134 07, x 6779 24, y 1561 80, z 38-39 m). Aikaisempia tutkimuksia ovat paikalla suorittaneet Marianne Schauman 1968 ja Anne Vikkula 1987. Kertomukseen liittyy 5 karttaa ja 6 valokuvaa (negatiivien n:ot 86901-86912). Kaivauksessa saadut löydökset on luetteloitu museoviraston esihistorian toimiston päänumerolla 26694.

Valvoessani kesällä 1991 rakennustyötä kevyen liikenteen väylällä, joka kulkee Kauttuan vanhan kansakoulun ohitse Eura - Uusikaupunki maantien länsipuolella (ks. 9.9.1991 päivättyä tarkastuskertomusta), havaitsin, että keväällä 1991 tehty uusi linjaus Kaunismäen muinaisjäännösalueen kohdalla ei täysin noudattanutkaan kesällä 1987 suoritettua kaivauksen rajaa. Kaivinkone työskenteli jo alueella, jota ei ollut vapautettu rauhoituksesta Anne Vikkulan suorittamien kaivausten jälkeen. Keskeytin työt paikalla ja suoritin tarkistusmittauksia sekä koekaivauksen, jolloin kävi ilmi, että maata oli paikoin kuorittu lähes 2 m sovitulta leveämmältä alueelta. Profiilissa näkyi useiden hautojen päitä, näistä selvimmät Vikkulan linjojen 81 ja 85 sekä 90-92 välillä.

Neuvottelin tielaitoksen edustajien kanssa mahdollisuudesta kaventaa väylän aluetta ja peittää esiin tulleet hautojen päitä, mutta kun tielaitoksen edustajat pitivät tätä huonona ratkaisuna, suoritin kaivauksia alueella. Anne Vikkulan linjojen 81 ja 85 välillä avasin lähes kolme metriä linjasta 10 itään, kun sen sijaan linjojen 90 ja 92 välillä 1 m:n levyinen alue riitti. Tutkin neljä hautaa, jotka saivat Vikkulan numerointia seuraten n:ot 27-30. Koska Vikkulan kaivauksissa n:o 1 oli jätetty kokonaan käyttämättä, olen merkinnyt sillä haudan, joka tuli esiin aivan viimeisenä päivänä koekuorinnassa. Tämä hauta sijaitsee muista n. 30-40 m kaakkoon ja sen ympärillä oli selvästi muita hautaläikkiä. Hauta odottaa peitettyinä lopullista tutkimista.

Seuraavassa haudat on esitelty numerojärjestyksessä. Sijainti on ilmoitettu Anne Vikkulan ruudutuksen mukaisesti.

Hauta 1

Viimeisenä kaivauspäivänä suoritettua lopputarkastuksen yhteydessä tielaitoksen edustaja mainitsi, että kevyen liikenteen väylän alueella oleva sähkötolppa on tarkoitus siirtää pellolle väylän länsipuolelle. Vaikka tämä pelto oli Anne Vikkulan kaivauksissa todettu löydöttömäksi, ilmoitin, että se ei ilman tutkimuksia ole mahdollista. Koska lähistöllä oli vielä kaivuri työssä, pyysin sen paikalle kuorimaan kokeeksi n. 2x2 m laajan alueen

n. 4 m:n päähän kevyen liikenteen väylästä ja siten myös Vikkulan tutkimasta alueesta. Käytetyssä ruudutuksessa tämä sattui suurin piirtein kohtaan 50/5-6.

Kun pintamaa poistettiin kauhakuormaajalla, tuli näkyviin aivan selviä puureunoja, jotka rajasivat n. 105 cm leveää aluetta ja maassa näkyi ruumishaudan päätyä n. 120 cm pitkälti. Laidan leveys oli lähes 115 cm. Haudan suunta oli lounaasta koilliseen ja se näytti jatkuvan kohti kevyen liikenteen väylää. Sen kaakkoisivulta ja länsikulmalta jatkui toisia läikkiä, mahdollisesti nekin hautoja. Puureunaisen haudan eteläkulmalta kaivurin kauha oli nostanut pintaan pienen keihäänkärjen (26694:1), joka maassa näkyvästä reiästä päätellen oli ollut pystyssä. Sen vierellä oli myös maatonutta luuta (ks. kartta s. 6). Karttoituksen jälkeen kärki otettiin talteen, mutta muuten hauta suojattiin muovilla ja peitettiin odottamaan myöhempää tutkimista.

Hauta 27

Sijainti 91/9	Karttasivu 7
Suunta W-E	Valokuvat -
Koko 195x80, pohjasta 160x60 cm	Löydökset 26694:2
Syvyys 80-90 cm	

Hauta sijaitsi Anne Vikkulan kaivaman haudan 5 länsipuolella sitä hipoen. Sen päällä oli sekaista roskamaata, jossa oli runsaasti hiiltäkin, n. 30-40 cm. Kummassakin päässä oli muutamia suurehkoja kiviä, mutta säännöllistä kiveystä näistä ei muodostunut. Hautakuoppa oli länsipään kivisyydestä johtuen hieman epäsäännöllinen ja itäpäästä syvempi. Kulmat olivat pyöristyneet. Mitään jäännöksiä vainajasta ei havaittu. Länsipäästä löydettiin yksi savias-tianpala (26694:2).

Hauta 28

Sijainti 82/8	Karttasivut 8-9
Suunta WSW-ENE	Valokuvat 2-3
Koko 230x60-80, pohjasta 205x50-60 cm	
Syvyys 100-110 cm	

Hauta sijaitsi Anne Vikkulan kaivaman haudan 8 lounaispuolella ja sen päällä oli multamaata n. 35 cm. Hautakuoppa oli yläosastaan koillispäästä leveämpi, mutta alemmaa jokseenkin tasa-leveä, säännöllisen suorakulmainen ja tasapohjainen. Kuopasta ei tavattu mitään löydöksiä.

Hauta 29

Sijainti 83/9	Karttasivut 8-9
Suunta WSW-ENE	Valokuvat 2-6
Koko ain. 260x105-110 cm	Löydökset 26694:3-8
Syvyys n. 75 cm	

Hauta sijaitsi edellisen luoteispuolella Anne Vikkulan kaivamista haudoista 8 ja 15 lounaa-

seen. N. 60 cm:n pituinen osa sen itäpäätä oli sillä alueella, jonka Vikkulan karttojen ja maastossa näkyvien merkkien mukaan olisi pitänyt olla jo kaivettua. Ilmeisesti tämän haudan ja Vikkulan kaivamien hautojen 15, 10 ja 12 päällitse kulkenut pelto-oja on siinä määrin sotkenut aluetta, että tätä hautaa ei ole vuoden 1987 kaivauksissa havaittu. Haudan päällä oli multaa n. 30 cm ja lisäksi sen pohjoissivun päällitse kulki mainittu oja, jonka pohja ulottui n. 55 cm:n syvyyteen maanpinnasta. Haudan keskustan päällä oli selvä kiviryhmä, joka oli tehty 20-40 cm läpimitaltaan olevista kivistä. Hautakuoppa erottui vaaleana, mutta jokseenkin selkeänä ja säännöllisenä läikkänä. Siinä oli aivan ilmeisesti ollut puurakenteita, sillä kummallakin pitkällä sivulla erottui jälkiä reunoista. Etelä- ja varsinkin pohjoiskulmalla oli puu vahvasti hiiltynyttä ja myös haudan keskivaiheilta tavattiin runsaasti hiilijälkiä (hiilinäytteet 26694:8). Vainajasta oli säilynyt vain hieman reisiluun jäännöksiä haudan luoteislaidalla, ja niiden läheltä tavattiin suurehko rautaveitsi (26694:3) ja hopearahan palanen (26694:4). Täytemaassa oli palanut luunsiru, kvartsinpala ja saviastianpala, joka löytyi jo kertaalleen kaivetusta maasta ruudun 83/10 puolelta. Haudan pohja oli aivan tasainen.

Hauta 30

Sijainti 84/8

Karttasivut 8-9

Suunta WSW-ENE

Valokuvat 2-4

Koko 290x75-80 cm

Löydökset 26694:9

Syvyys n. 80 cm

Hauta sijaitsi aivan edellisen vieressä, sen luoteispuolella, ja Anne Vikkulan kaivamasta haudasta 22 länsilounaaseen. Sen päällä oli multaa 30-35 cm ja se erottui hyvin vaaleana läikkänä, joka oli lähes tasaleveä ja päistään pyörityvä. Hauta oli yllättävän pitkä ja sen tähden läntisin pää kaivettiin tunneliksi. Itäpäässä kuopan pohjalla oli muutamia kiviä, mutta vain pieni saviastian murunen löydettiin täytemaasta. Pohja oli jokseenkin tasainen.

Helsingissä 29. 12. 1991

Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander
Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander

Eura - Kaunismäki

Negatiivit

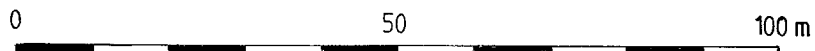
- 86901 Hauta 27, kiveys etelästä kuvattuna.
86902 Sama kuin edellä.
86903 Haudat 28-30 eteläkaakosta.
86904 Sama kuin edellä.
86905 Haudat 28-30 kuvattuina pohjoisesta. Kuva 2.
86906 Sama kuin edellä.
86907 Haudat 28-30 pohjoisluoteesta. Kuva 3.
86908 Hauta 30 kuvattuna itäkoillisesta.
86909 Kiveys haudalla 29 kuvattuna länsilounaasta. Kuva 5.
86910 Haudat 29 ja 30 eteläkaakosta. Kuva 4.
86911 Hautojen 28-30 alue kuvattuna pohjoisesta. Kuva 1.
86912 Haudan 29 veitsi pohjoisesta kuvattuna. Kuva 6.

EURA - KAUNISMÄKI

P-L. Lehtosalo - Hilander 1991

Yleiskartta

(pohjana Vikkulan kartta 1987)

 Vikkulan 1987 tarkistamat ja kaivat alueet

 Kesällä 1991 kaivaen tarkistettu alue

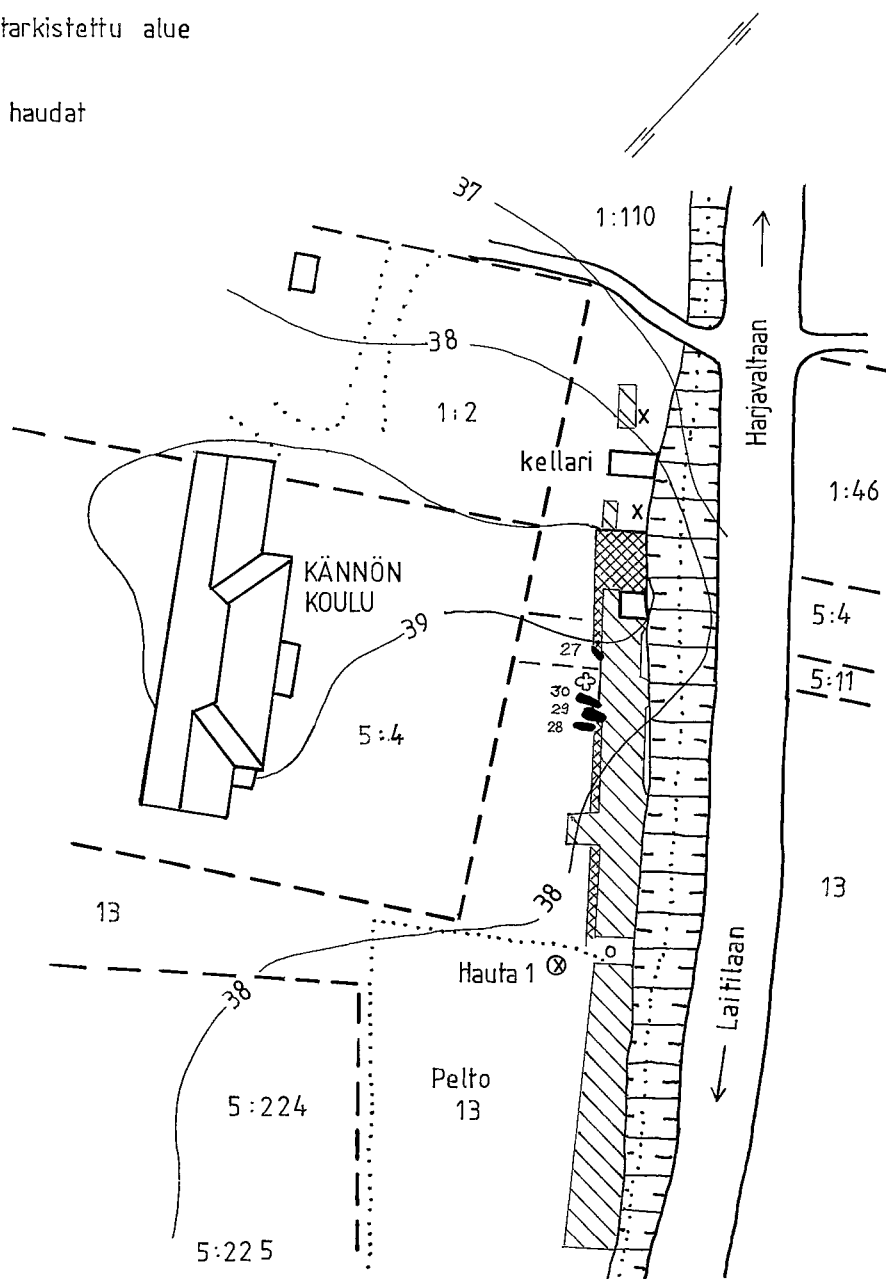
 Kesällä 1991 kaivetut haudat

 Haudan 1 sijainti

x Liesi

 Suuri koivu

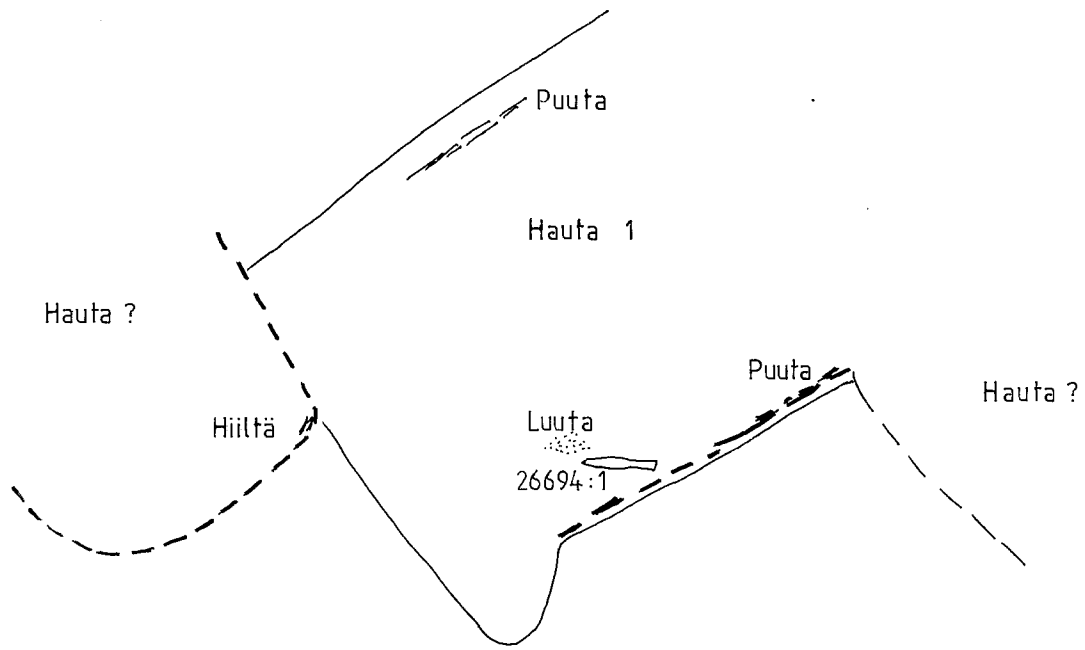
o Sähkötolppa

EURA - KAUNISMÄKI

P-L. LEHTOSALO-HILANDER 1991

Hauta 1

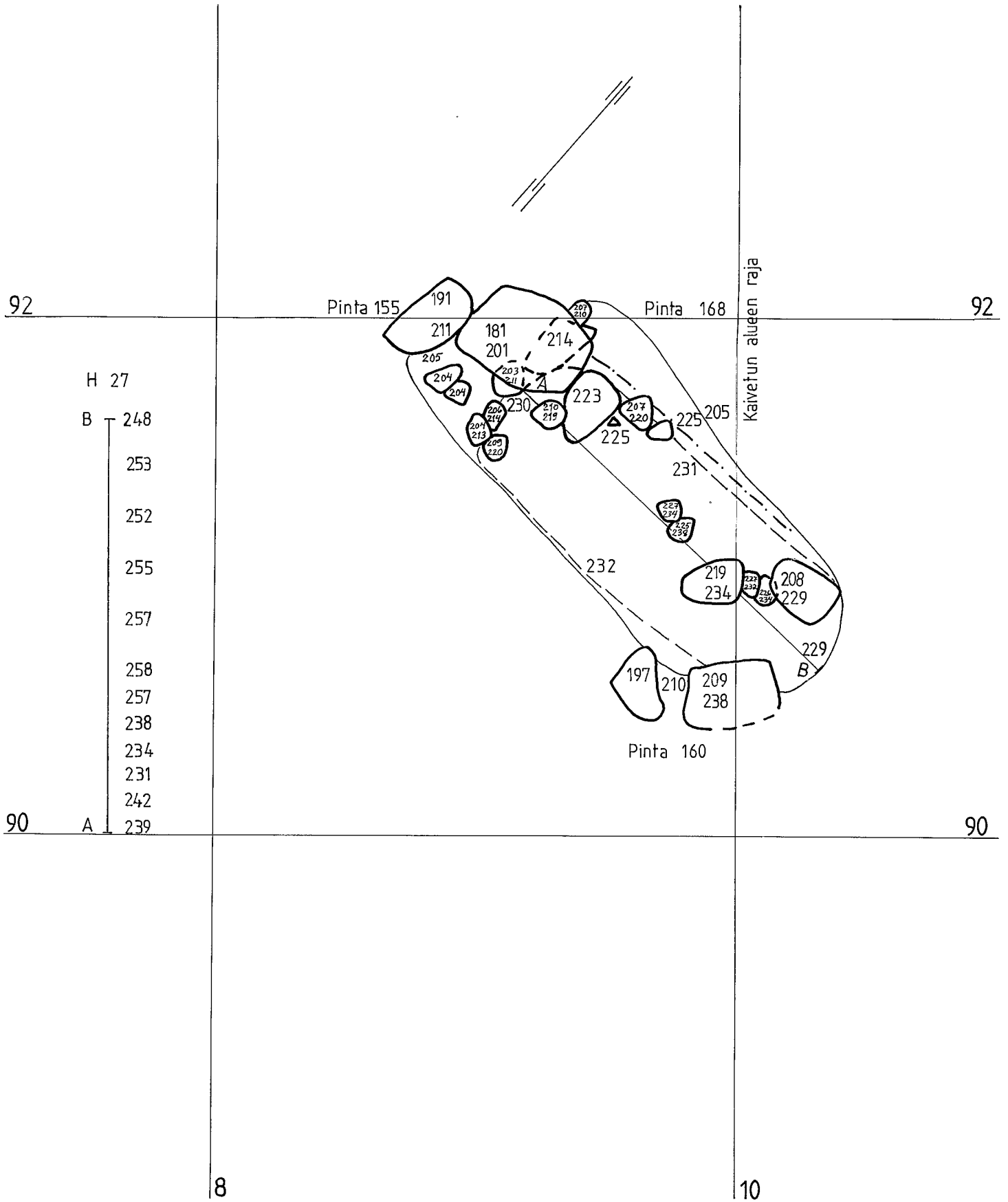

EURA - KAUNISMÄKI

P - L. LEHTOSALO-HILANDER 1991

Hauta 27

Kp. pl. 230

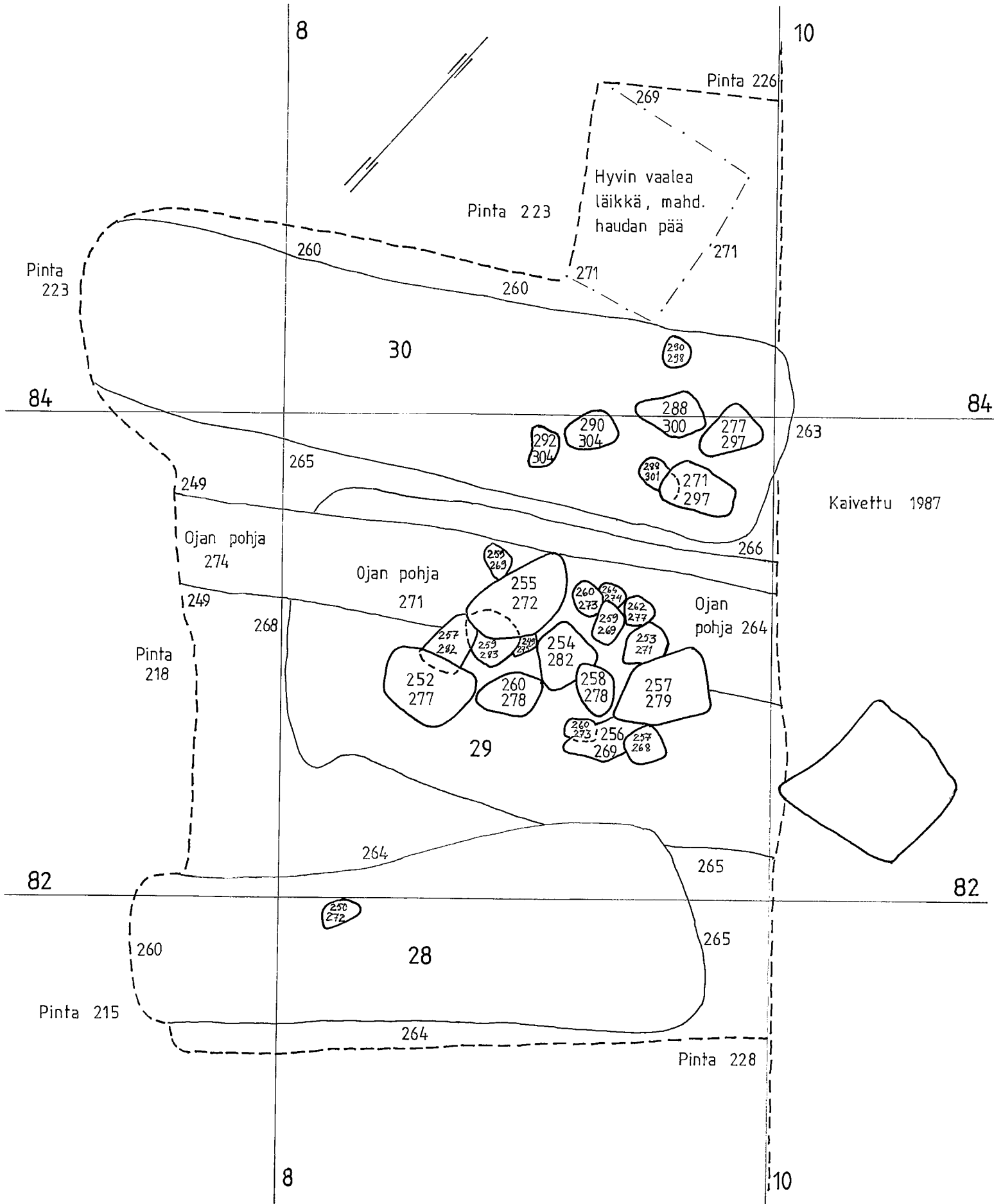

EURA - KAUNISMÄKI

P-L. LEHTOSALO - HILANDER 1991

Haudat 28 - 30

Kp. pl. 230

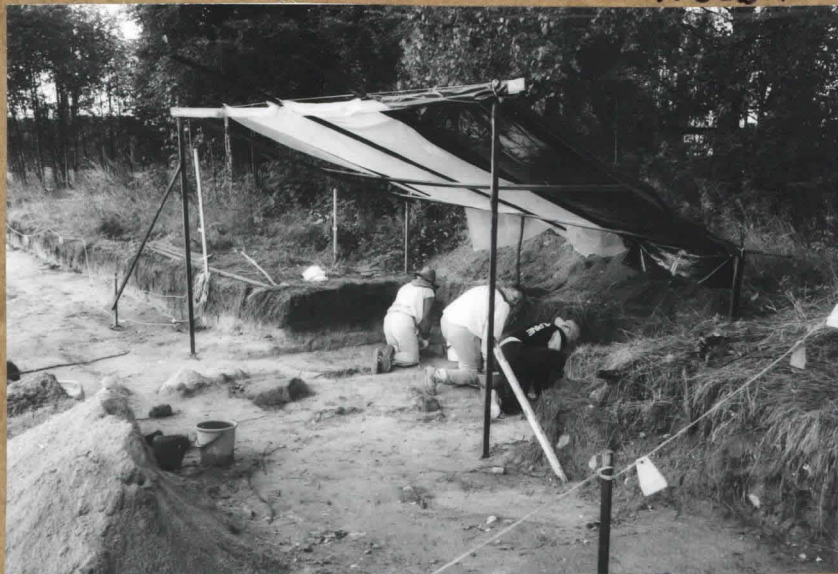

EURA-KAUNISMÄKI 1991

F. 86911

1. Kaunismäen laajin kaivausalue kuvattuna pohjoisesta.

F. 86905

2. Kaunismäen haudat 28-30 kuvattuna pohjoisesta.

F. 86907

3. Haudat 28-30 pohjoisluoteesta.

F. 86910

4. Kauniomäen haudat
29 ja 30 eteläkaakosta.

F. 86909

5. Kivestä haudalla 29
länsilounaasta.

F. 86912

6. Haudasta 29 löydetty
veitti kuvattuna polyisesta.